

KÖVETELMÉNYEK

Alkotmányjog c. tantárgyból

személyügyi, munkaügyi és szociális igazgatási alapszakos levelező tagozatos hallgatók számára

Tantárgykód: **AJALK140MBAL1**

2023/2024. tanév I. félév

Számonkérés típusa: kollokvium

A hozzárendelt kreditpontok száma: 4

A tárgy jegyzője: Paulovics Anita egyetemi tanár, Pap Gábor egyetemi adjunktus

A tárgy oktatója: Pap Gábor egyetemi adjunktus

Előtanulmányi kötelezettség: –

Óraszám: 14 óra/félév

Fejlesztendő kompetenciák:

tudás: T1, T2, T5

képesség: K2, K4

attitűd: A2, A4, A5, A6

autonómia és felelősség: F4, F7, F8, F10

1. Az oktatás célja:

Az alkotmányjog oktatásának célja, hogy a hallgatók megismerjék az állami hatalomgyakorlás és a magyar államszervezet működésének elméleti és jogszabályai alapjait és az alapjogok rendszerét.

2. Tantárgy tematikus leírása:

1. Az alkotmány és az alkotmányjog alapfogalmai. A hatalommegosztás.
2. A kormányformák.
3. A jogforrási rendszer.
4. A képviseleti és a közvetlen demokrácia intézményei: a választójog és a népszavazás joga.
5. Az Országgyűlés funkciói, szervezete és működése. A képviselők jogállása. A törvényhozási eljárás.
6. A köztársasági elnök jogállása, megbízatása és hatáskörei. A miniszteri ellenjegyzés.
7. A kormányzás fogalma. A kormány feladata, létrejötte és megszűnése. Az ügyvivő kormány. A kormánytagok és az államtitkárok jogállása.
8. Az igazságszolgáltatás fogalma. A bírósági szervezet. A bíróságok igazgatása.
9. Az ügyészség alkotmányos helyzete. Az ügyészi szervezet. Az ügyészség feladatai.
10. Az alkotmányvédelem. Az alkotmánybírák jogállása.
11. Az Alkotmánybíróság szervezete és hatáskörei.
12. Az alapvető jogok biztosa.
13. Az önkormányzatiság elve. A helyi önkormányzatokra vonatkozó alkotmányos szabályok. A helyi önkormányzatok alapjogai, feladat- és hatáskörei.
14. Az alkotmányos alapjogok rendszere. Az alapjogok korlátozása.

3. Felmentési kérelmek elbírálása:

Alkotmányjogból csak az a levelező tagozatos hallgató kaphat felmentést, aki korábban karunkon teljesítette a tantárgyi követelményeket. Aki más felsőoktatási intézményben tanult alkotmányjogot, akkor kaphat felmentést, ha a tanmenet legalább 75% egyezést mutat a jelen félév tanmenetével. Ehhez kérelmet kell benyújtani, amelyhez csatolni kell az index másolatát, illetve egyéb szükséges dokumentumokat (pl. tanmenet).

4. Vizsga:

A vizsga, írásban, illetve szóban történik a Tanszék által meghatározott vizsganapokon. Akinek nincs meg az aláírása, nem vizsgázhat.

5. Kötelező tananyag

Az alkotmányjog alapintézményei. Szerk.: Paulovics Anita. Miskolci Egyetemi Kiadó, Miskolc (megjelenés alatt)

6. Ajánlott irodalom

Bragyova András: *Az új alkotmány egy koncepciója.* Budapest, KJK-MTA ÁJI. 1994.

Sári János: *A hatalommegosztás*. Budapest, Osiris Kiadó, 1995.

Alkotmánytan I. Szerk.: Kukorelli István, Budapest, Osiris Kiadó, 2007.

Gárdos-Orosz Fruzsina – Zakariás Kinga (szerk.): *Az Alkotmánybírósági gyakorlat – Az Alkotmánybíróság 100 elvi jelentőségű határozata 1990–2020*. Társadalomtudományi Kutatóközpont – HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó, Bp., 2022.

Bragyova András: *Az alkotmánybíráskodás elmélete*. Budapest, KJK–MTA Állam- és Jogtudományi Intézet, 1994.

Wade – Bradley – Bates – Himsworth: *Constitutional and Administrative Law*. Longman, London, New York, 1986.

The Basic Law of Hungary: A First Commentary. Szerk.: Schanda Balázs – Varga Zs. András – Csink Lóránt, Dublin, Clarus Press, 2012.

7. A számonkérés követelményei

Kollokvium. A számonkérés az írott tananyagot és a kötelező jogszabályok ismeretén kívül kiterjed az előadáson elhangzottakra.

Vizsgakérdések

1. Az alkotmány fogalma és jellemzői, az alkotmányok típusai.
2. Az alkotmányjog fogalma és jellemzői. Az alkotmányosság fogalma és kritériumai.
3. A hatalommegosztás elmélete (Locke, Montesquieu, Constant, Bibó).
4. Az államforma és a kormányforma fogalmának ismérvei.
Egyes kormányformák: az alkotmányos monarchia, parlamentáris monarchia, parlamentáris köztársaság, prezidenciális köztársaság, félprezidenciális kormányforma.
5. A jogforrás fogalma. A jogforrási hierarchia rendező elvei.
Jogszabályok érvényessége és hatálya.
6. A hatályos magyar jogforrási rendszer. A jogszabályok.
Közjogi szervezetszabályozó eszközök. A nemzetközi jogi normák és az EU jogforrásai.
7. Szokásjogi jogalkotás, bírói alkotás. A jogszabályok kihirdetése és közzététele, nyilvántartása és jelölése.
8. Választási alapfogalmak, alapelvek és rendszerek (modellek).
9. A választói jogosultság, Az országgyűlési választások eredményének megállapítása: a mandátumok elosztása egyéni választókerületben és országos listán. Az időközi választás szabályai.
10. A választási szervek, a választási eljárás szabályai: kampány, jelöltállítás, szavazás, szavazatszámolás és jogorvoslatok.
11. A népszavazás joga (a közvetlen és a közvetett demokrácia viszonya, a népszavazás fajtái, főbb korlátai, érvényesség és eredményesség).
12. Az Országgyűlés funkciói és hatásköre.
13. Az Országgyűlés megalakulása, megbízási ideje.
14. Az Országgyűlés szervezete: a bizottságok fajtái, frakciók; tisztségviselői: elnök, alelnökök, jegyzők.
15. Az Országgyűlés működésének szabályai: ülészakok; a törvényjavaslatok tárgyalási rendje: általános és részletes vita, a törvényalkotási bizottság eljárása, plenáris vita, zárószavazás.
16. Kérdés és interpelláció.
17. Az országgyűlési képviselők jogállása, mentelmi joga.
18. A köztársasági elnök jogállása: megválasztása, a megbízási megszűnése.
19. A köztársasági elnök hatásköre: ellenjegyzéssel és ellenjegyzés nélkül gyakorolható hatáskörei, a kinevezések megtagadásának joga, vétőjoga.
20. A Kormány alkotmányos helyzete: a Kormány létrejötte, megszűnése; az ügyvivő kormány és az ügyvezető miniszterelnök.
21. A Kormány feladatai és hatásköre.
22. A Kormány és a Kormány tagjainak felelőssége; a bizalmi kérdés és a konstruktív bizalmatlansági indítvány.
23. Az igazságszolgáltatás fogalma. A bírósági szervezet. A bíróságok igazgatása.
24. Az ügyészség alkotmányos helyzete. Az ügyészi szervezet. Az ügyészség feladatai.
25. Az alkotmánybírák jogállása.
26. Az Alkotmánybíróság hatásköre és eljárása.
27. Az alapvető jogok biztosa (a tisztség betöltése, hatásköre és eljárása).

28. Az önkormányzatiság elve. A helyi önkormányzatokra vonatkozó alkotmányos szabályok.
A helyi önkormányzatok alapjogai, feladat- és hatáskörei.
29. Az alkotmányos alapjogok rendszere. Az alapjogok korlátozhatósága.

Vizsgakérdések kreditbeszámításos (JFSZ) hallgatóknak:

4. Az államforma és a kormányforma fogalmának ismérvei.
Egyes kormányformák: az alkotmányos monarchia, parlamentáris monarchia, parlamentáris köztársaság, prezidenciális köztársaság, félpreszidenciális kormányforma.
5. A jogforrás fogalma. A jogforrási hierarchia rendező elvei.
Jogszabályok érvényessége és hatálya.
6. A hatályos magyar jogforrási rendszer. A jogszabályok.
Közjogi szervezetszabályozó eszközök. A nemzetközi jogi normák és az EU jogforrásai.
7. Szokásjogi jogalkotás, bírói alkotás. A jogszabályok kihirdetése és közzététele, nyilvántartása és jelölése.
8. Választási alapfogalmak, alapelvek és rendszerek (modellek).
10. A választási szervek, a választási eljárás szabályai: kampány, jelöltállítás, szavazás, szavazatszámolás és jogorvoslatok.
15. Az Országgyűlés működésének szabályai: ülészakok; a törvényjavaslatok tárgyalási rendje: általános és részletes vita, a törvényalkotási bizottság eljárása, plenáris vita, zárószavazás.
17. Az országgyűlési képviselők jogállása, mentelmi joga.
22. A Kormány és a Kormány tagjainak felelőssége; a bizalmi kérdés és a konstruktív bizalmatlansági indítvány.
26. Az Alkotmánybíróság hatásköre és eljárása.
29. Az alkotmányos alapjogok rendszere. Az alapjogok korlátozhatósága.

Egyéb tudnivalók:

A kötelező jogszabályok:

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

Felmentési kérelmek elbírálása: A tantárgyból csak az a hallgató kaphat felmentést, aki korábban karunkon teljesítette a tantárgyi követelményeket. Aki más felsőoktatási intézményben tanulta a tantárgyat, akkor kaphat felmentést, ha a tanmenet legalább 75%-os egyezést mutat a jelen félév tanmenetével. Ehhez kérelmet kell benyújtani, amelyhez csatolni kell az index másolatát, illetve az egyéb szükséges dokumentumokat (pl. tanmenet).

Adminisztratív ügyek intézése az A/6 222-es szobában történik, ügyintéző: Hodosi Gabriella

Előadások

Első előadás (Pap Gábor)

IX. 22. péntek 12.30–15.50, **távoktatás** (4 óra)

Az alkotmány és az alkotmányjog alapfogalmai.

A hatalommegosztás.

A kormányformák.

A jogforrási rendszer.

A képviseleti és közvetett demokrácia intézményei: a választójog és a népszavazás joga.

Második előadás (Pap Gábor)

X. 13. péntek 12.30–15.50, XXI. ea. (4 óra)

Az Országgyűlés funkciói, szervezete és működése. A képviselők jogállása.

A törvényhozási eljárás.

A köztársasági elnök jogállása, megbízatása és hatáskörei. A miniszteri ellenjegyzés.

A kormányzás fogalma. A kormány feladata, létrejötte és megszűnése. Az ügyvivő kormány.

A kormánytagok és az államtitkárok jogállása.

Az igazságszolgáltatás fogalma. A bírósági szervezet. A bíróságok igazgatása.

Harmadik előadás (Pap Gábor)

XI. 11. szombat 8.30–11.50, XIX. ea. (4 óra)

Az ügyészség alkotmányos helyzete. Az ügyészi szervezet. Az ügyészség feladatai.

Az alkotmányvédelem. Az alkotmánybírák jogállása.

Az Alkotmánybíróság szervezete és hatáskörei.

Az alapvető jogok biztosa.

Az önkormányzás elve. Az önkormányzatokra vonatkozó alkotmányos szabályok.

A helyi önkormányzatok alapjogai. Az önkormányzati feladat- és hatáskörök.

Az alkotmányos alapjogok rendszere. Az alapjogok korlátozhatósága.

Negyedik előadás (Pap Gábor)

XII. 8. péntek 14.10–15.50, XXXIII. ea.

Az önkormányzás elve. Az önkormányzatokra vonatkozó alkotmányos szabályok.

A helyi önkormányzatok alapjogai. Az önkormányzati feladat- és hatáskörök.

Az alkotmányos alapjogok rendszere. Az alapjogok korlátozhatósága.

Miskolc, 2023. augusztus

Alkotmányjogi Tanszék